



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 386/2022
18.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Бисерке Живановић и Јасминке Станојевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Гроздана Симић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредни суд у Ваљеву, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Ваљеву, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 332/21 од 22.09.2021. године, у седници одржаној 18.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 332/21 од 22.09.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ: пресуда Вишег суда у Шапцу Гжрр1 332/21 од 22.09.2021. године у ставу 1. изреке у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Лозници Прр1 153/19 од 12.05.2021. године у ставу 1. изреке у делу за укупан износ потраживања и обрачунату законску затезну камату и пресуда Основног суда у Лозници Прр1 153/19 од 12.05.2021. године, у ставу 1. изреке у делу за укупан износ потраживања и обрачунату законску затезну камату, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиљи, на име накнаде материјалне штете изазване повредом права на суђење у разумном року, исплати ненаплаћено потраживање у поступку стечаја Ст.бр.41/2010 Привредног суда у Ваљеву, од 242.916,36 које обухвата обрачунату законску затезну камату од 39.210,36 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде, док се тужбени захтев тужиље у делу за износ од још 168.910,64 динара, као неоснован, **ОДБИЈА**.

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против преосталог дела пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 332/21 од 22.09.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници Прр1 153/19 од 12.05.2021. године, ставом 1. изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље, па је обавезана тужена да јој на име накнаде материјалне штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати ненаплаћено потраживање у поступку стечаја Ст 41/2010 који се води пред Привредним судом у Ваљеву у укупном износу од 411.827,00 динара и то: на име

главног дуга износ од 203.706,00 динара и на име обрачунате законске затезне камате износ од 208.121,00 динар, док је захтев тужиље у делу потраживања којим је тражено да се обавезе тужена да јој исплати законску затезну камату на досуђени износ од 411.827,00 динара почев од 28.09.2009. године до исплате, одбијен. Ставом 2. изреке, тужена је обавезана да тужиљи на име трошкова парничног поступка плати износ од 42.000,00 динара, са законском затезном каматом на тај износ, почев од дана извршности пресуде до исплате, док је захтев тужиље преко досуђеног до трошковником траженог износа од укупно 51.000,00 динара, одбијен.

Виши суд у Шапцу је, пресудом Гжрр1 332/21 од 22.09.2021. године, ставом 1. изреке, одбио као неосновану жалбу тужиље и тужене и потврдио пресуду Основног суда у Лозници Прр1 153/19 од 12.05.2021. године у ставу 1. изреке и обавезујућем делу става 2. изреке. Ставом 2. изреке, одбијени су захтеви тужиље и тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и предложила да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, ради потребе уједначавања судске праксе и обезбеђења равноправности грађана. Трошкове ревизијског поступка је тражила и определила.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом ако је, по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначавања судске праксе или ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају је потребно уједначавање судске праксе у погледу начина обрачуна законске затезне камате при спровођењу извршења на основу извршне исправе донете применом неуставног прописа, на основу правног схватања утврђеног на Седници грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.04.2013. године.

Из тог разлога, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужене делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Ваљеву Р4 Ст бр. 403/18 од 03.04.2018. године, усвојен је приговор предлагача, овде тужиље и утврђено да јој је у поступку стечаја над ХК „Вискоза“ А.Д. „Целвлакно“ д.о.о. који се води пред Привредним судом у Ваљеву под бројем Ст 41/2010, повређено право на

суђење у разумном року па је стечајном судији наложено да у року од 4 месеца од дана пријема тог решења предузме све мере и радње које су потребне ради уновчења имовине стечајног дужника и да о предузетим мерама обавести председника суда у року од 30 дана. Стечајни поступак покренут је 19.06.2009. године, а 02.10.2009. године донет је Закључак о листи утврђених и оспорених потраживања, па је део имовине стечајног дужника продат 22.01.2013. године. Закључком од 28.09.2009. године утврђено је потраживање тужиље, као стечајног повериоца које је разврстано у четвртни исплатни ред, а садржи и то: главни дуг од 203.706,00 динара; законску затезну камату од 208.121,00 динара, обрачунату конформном методом. Камата обрачуната простом методом, по одлуци Уставног суда РС бр. I Уз 82/2009 од 12.07.2012. године, износи 39.210,36 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови тужену обавезали да тужиљи накнаде имовинску штету због повреде права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Ваљевоу Ст 41/2010., у смислу одредбе члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“ бр.40/15). Тужиљи је утврђена повреда права на суђење у разумном року у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним капиталом па Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука (Закључак усвојен на Седници грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.11.2018. године).

Наводи ревизије тужене којима указује да стечајни поступак није окончан и да ће тужиља своје новчано потраживање намирити у том поступку, нису од утицаја на одлучивање. Утврђеном повредом права на суђење у разумном року, тужиља је стекла право да од тужене захтева накнаду имовинске штете у висини ненаплаћеног потраживања у стечајном поступку, без обзира на то што стечајни поступак није окончан. Исплатом накнаде штете, тужена ступа у стечајни поступак на место тужиље и у том поступку може да наплати своје потраживање у висини исплаћене накнаде имовинске штете.

Из тог разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу трећем изреке, донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, основано тужена у ревизији указује на погрешну примену материјалног права при одлучивању о износу штете коју је она дужна да накнади тужиљи.

Одлуком Уставног суда Уз 82/2009 од 12.07.2012. године („Службени гласник РС“, бр. 73 од 27.07.2012. године), утврђено је да одредба члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“, бр. 9/01), у делу који гласи: „применом конформне методе“ није у сагласности са Уставом. Након објављивања ове одлуке, у стечајном поступку је, применом пропорционалне методе (прост интересни рачун), обрачуната законска затезна камата на износ главног дуга тужиоца, као стечајног повериоца у износу од 39.210,36 динара.

Нижестепени судови су тужиљи признали накнаду имовинске штете у износу утврђеном Закључком Стечајног суда од 28.09.2009. године, од 411.827,00 динара

којим је обухваћена и камата обрачуната конформном методом, пошто су закључили да се горе наведена одлука Уставног суда не може да примени на признато потраживање тужиле, јер је Закључак Привредног суда донет пре доношења одлуке Уставног суда, а у конкретном случају протекао је и рок прописан чланом 61. Закона о Уставном суду (6 месеци да дана објављивања одлуке у „Службеном гласнику“), за измену коначног и правноснажног појединачног акта донетог на основу неуставног прописа.

Одредбом члана 60. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/2007... 103/15), прописано је да се извршење правноснажних и појединачних аката донетих на основу прописа који се више не могу примењивати, не може ни дозволити ни спровести, а ако је извршење започето, обуставиће се.

Уставни суд није одредио начин отклањања последица насталих применом неуставне одредбе о начину обрачуна затезне камате применом конформне методе. Међутим, такав начин обрачуна представља обрачун камате на камату, што је супротно начелу забране анатоцизма садржаном у члану 279. став 1. Закона о облигационим односима, јер се тако законска затезна камата, од претпостављене штете, трансформише у новчану казну чија висина знатно премашује претрпљену стварну штету, што није дозвољено. Одредбе о затезној камати су императивне природе, што значи да се код принудне наплате по службеној дужности примењује каматна стопа прописана Законом за цео период у ком се камата обрачунава. Ако је главници приписана затезна камата обрачуната по методи која је проглашена неуставном, нужно је, по службеној дужности, извршити разграничење и поново обрачунати камату, применом методе простог интересног рачуна.

У конкретном случају то је и учињено у поступку стечаја, тако што се стечајни управник изјаснио да камата обрачуната простом методом, по одлуци Уставног суда РС бр. I Уз 82/2009 од 12.07.2012. године, износи 39.210,36 динара. Дакле, имовинска штета коју је тужена дужна да тужилци накнади обухвата главни дуг од 203.706,00 динара и камату од 39.210,36 динара, а то је укупан износ од 242.916,36 динара. Преко тог износа, а за износ од још 168.910,64 динара, тужбени захтев тужиле је неоснован.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Одлуку о захтеву тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка, садржану у ставу четвртом изреке, Врховни касациони суд је донео је применом одредбе члана 165. став 1. и 2. у вези члана 153. став. 2 Закона о парничном поступку, имајући у виду делимичан успех тужене у поступку по ревизији.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић